Hoe een acute blindedarmontsteking overging in acute geldnood

Peter Henk Steenhuis

BUBBELONIË *We trekken ons terug in onze veilige bubbel. Verliezen we het vermogen elkaar te begrijpen en te bereiken? In een serie columns reist journalist Peter Henk Steenhuis langs de grenzen van onze taal op zoek naar de grenzen van onze werelden. Vandaag: acuut.*

“Wanneer een ziekte of pijn niet langzaam sluipend, maar opeens komt opzetten en snel erger wordt, noemt de dokter dat ‘acuut’. Dit schrijft Jannes van Everdingen in *Het dokterswoordenboek.* Zo’n acute ziekte kan na een paar dagen of weken voorbij zijn. Van Everdingen: “Van een acute blindedarmontsteking ben je binnen een paar uur zo ziek, dat je meteen naar het ziekenhuis moet.”

Een kenmerk van zo’n acute ziekte is scherpe pijn. Dat is niet zo gek, in het Latijn betekent ‘acutus’ scherp. Het woord is verwant aan het Latijnse ‘acus’ dat naald betekent. Bij ons komen we het woord onder meer nog tegen bij ‘acupunctuur’, waarbij je geprikt wordt met naalden.

Met de acute blindedarmontsteking is afgelopen weken iets vreemds aan de hand. Want er bestond een kans dat je er niet mee naar een ziekenhuis in Amsterdam of Lelystad kon, omdat die vanwege ‘acute geldnood’ de spoedeisende hulp hadden gesloten, zoals NRC schreef op 23 oktober.

Als het Medisch Centrum Zuiderzee in Lelystad zou verdwijnen, schreef de Volkskrant twee dagen later, zouden er ‘levensbedreigende situaties ontstaan’. Deze waarschuwing kwam van de provincie Flevoland, ‘in een reactie op het dreigende bankroet van dit ziekenhuis en het Slotervaartziekenhuis in Amsterdam. Beide instellingen verkeren in acute geldnood en vroegen dinsdag uitstel van betaling aan.’

Er ontstond landelijk commotie over deze gang van zaken in de zorg. Maar, schreef Trouw een kleine week later: “Dagenlang hield minister Bruno Bruins voor medische zorg zich bewust op de achtergrond, toen twee ziekenhuizen in acute geldnood raakten en razendsnel failliet gingen.”

Acute geldnood

Er is iets opmerkelijks gebeurd met het woord ‘acuut’. Het was een begrip uit de privésfeer, waarbij we allemaal aan het plotselinge ontstaan of de plotselinge verergering van een ziekte dachten. Denk ook aan acuut reuma, die kon ontstaan na een infectie met een bepaalde bacterie, de streptokok. Bij acuut reuma hoorden opvallende gewrichtsklachten: je had steeds last van een ander gewricht. Dankzij het gebruik van antibiotica en een verbeterde hygiëne komt acuut reuma in de westerse landen bijna niet meer voor.

Wij hebben er acute geldnood bij zorginstanties voor teruggekregen. En zo als bij acuut reuma de pijn kan verspringen van gewricht naar gewricht, kan deze geldnood zo maar verspringen van ziekenhuis naar ziekenhuis. Maar is de geldnood net zo plotseling komen opzetten als vroeger de acute ziektes? Of zijn we gewoon te lang blind geweest voor de scherpe pijn die privatisering in de zorg kan veroorzaken?

Onder de titel 'Welkom in Bubbelonië' neemt Peter Henk Steenhuis wekelijks woorden onder de loep.

Lees de eerdere columns terug op www.bubbelonie.nl en volg @bubbelonie op Twitter voor inspirerende Bubbelquotes.